

CARMEN DE JONGE
VOORZITTER NVAB

NVAB PRAAT OVER...

HOORT U HET GOED?

Het aantal mensen dat gehoorverlies ervaart, groeit sterk tot 25 procent in 2050 volgens de WHO (World Health Organization). Op 3 maart was het internationale World Hearing Day; de dag waarop we aandacht vragen voor ons gehoor en alle facetten die daarbij komen kijken. Een dag om helder te maken dat gehoorverlies enorme impact heeft op het dagelijkse leven. Een dag om beleidsmakers mee te nemen in die impact en wat we daaraan kunnen doen. Een hoorprobleem komt immers nooit alleen, de cijfers en onderbouwingen liegen er niet om en zijn terug te vinden in het WHO Hoorrapport (2021). Ook diverse Nederlandse studies wijzen in grote lijnen op dezelfde ontwikkelingen in het aantal mensen met gehoorverlies. En toch lijkt er in Nederland nog niet echt aan de alarmbel te zijn getrokken en blijft een actie- en interventieplan zoals de WHO heeft uitgewerkt nog in de Nederlandse bureauladen.

Hoorzorg gaat om meer dan een hulpmiddel

De wereldwijde groei van mensen met gehoorverlies, zoals de WHO heeft becijferd, noopt tot actie. De voorspelde groei heeft meerdere oorzaken, waarbij zeker niet alleen de vergrijzing een rol speelt. Het geluid waaraan we onszelf dagelijks blootstellen, al dan niet met hearables, leidt tot schade waarvan de effecten later pas merkbaar worden. Al in 2017 startte de WHO met het aandacht vragen hiervoor; vooral ook omdat men wereldwijd over steeds meer onderzoeksmateriaal beschikt, waaruit blijkt dat niet alleen het aantal mensen dat een bepaalde mate van gehoorverlies ervaart sterk stijgt, maar juist de impact van gehoorverlies zulke verstrekende gevolgen heeft, zoals het onderhouden van communicatie met anderen in de omgeving dat ernstig wordt bemoeilijkt. Werkenden met gehoorverlies ervaren, als daar niets aan gedaan wordt, sneller vermoeidheidsklachten, met mogelijk verzuim en burnout tot gevolg. Het gaat ten koste van de vitaliteit en het langer door-

werken tot 67 jaar wordt problematisch. Mensen met gehoorverlies trekken zich langzaam maar zeker terug uit sociale en maatschappelijke activiteiten. Gehoorverlies blijkt dan ook bij te dragen aan zowel sociaal isolement als eenzaamheid. Mensen met gehoorverlies rapporteren een lagere kwaliteit van leven in vergelijking met horende leeftijdsgenoten. En de samenhang van gehoorverlies en leeftijdsgebonden demantie wordt in steeds meer studies aangetoond: juist de inzet op hoorhulpmiddelen, waarmee cognitieve functies beter geactiveerd blijven, helpen bij de vertraging van dementieklachten.

In Nederland tellen we momenteel zo'n 1,3 miljoen mensen die een gehoorverlies ervaren meer dan 35dB. Dit aantal, zo is berekend door SIRM, groeit tot 2030 alleen al met zo'n 30 tot 40 duizend mensen per jaar tot 1,7 miljoen. En toch lijkt in Nederland de impact van deze cijfers nog niet goed door te dringen. Nog steeds lijkt men te denken dat gehoorverlies slechts een kleine groep treft, en ach, we worden ouder, dus dan hoort daar mogelijk een gehoorverlies bij. Dat het hierbij niet om een kleine groep gaat én de impact vele malen groter is dan alleen 'een beetje minder goed horen', is een gegeven dat we op meerdere beleidstafels moeten laten landen. Dat gaat verder dan de

directie Hulpmiddelen van VWS; het gaat om onze publieke gezondheid, om preventie, om sociale zekerheid, om inclusie en mee blijven doen in onze maatschappij. De maatschappelijke kosten van 'niets doen' zijn in datzelfde SIRM rapport ook al eens in kaart gebracht en die liegen er niet om: verminderde arbeidsparticipatie (2,9 miljard), verlies kwaliteit van leven (2,8 miljard) en de indirecte componenten 'eenzaamheid' en 'vroeger intreden van demantie' (0,1 miljard). Het totaal aan maatschappelijke kosten als we geen hoorzorg inzetten is dus 5,8 miljard. Deze cijfers zijn in 2019 al eens gepresenteerd aan het ministerie van VWS en langzaam zien we steeds meer

IN 2050 ONDERVINDT KWART BEVOLKING NEGATIEVE GEVOLGEN VAN GEHOORVERLIES

SHELLY CHADHA, MEDICAL OFFICER EAR AND
HEARING CARE WORLD HEALTH ORGANIZATION,
AT THE VIRTUAL WORLD HEARING DAY DEBATE

partijen zich bewust worden van deze impact. Dat is dan ook hard nodig. Het is immers niet enkel een probleem van de beschikbaarheid van een hoorhulpmiddel; het daadwerkelijke probleem dat op ons af komt zullen we veel breder het hoofd moeten bieden.

Actie en interventieplan WHO

Met de voorspellingen van de WHO tot 2050 is actie geboden en zullen we met elkaar meer integraal moeten kijken. De impact van gehoorverlies is van dien aard dat de WHO landen dringend oproept actie te ondernemen. Gehoorverlies wordt als een volksziekte aangemerkt en de bijbehorende kosten zullen enorm gaan stijgen, als we niet tot maatregelen weten te komen. Het actie- en interventieplan van de WHO is in de kern uiterst overzichtelijk:

1. **Preventie:** maak luisteren veilig- het aanbevolen niveau van blootstelling aan geluid is lager dan 80dB gedurende maximaal 40 uur per week.
2. Het inrichten van een **algemene gehoorscreening bij oudere volwassenen;** vanaf 50 jaar minimaal eens per 5 jaar en op hogere leeftijd vaker, opdat gehoorverlies sneller opgespoord en behandeld kan worden. Gehoorscreening zou mogelijk al vroeger en frequenter ingezet moeten worden, daar waar in lawaaiige omstandigheden gewerkt wordt.

Voorkomen is beter dan genezen, dus mijn oproep zou zijn dat preventie ook echt handen en voeten krijgt. Meer inzetten op voorlichting, toetsen van wetgeving en handhaving daarop, en zeker ook de vergunningverlening bij organisaties waar veel geluid geproduceerd wordt, moet nog eens goed onder de loep worden genomen. Een algemene gehoorscreening helpt daarbij in de bewustwording, zoals ook allerlei andere gezondheidsonderzoeken dat doen. Bewustwording gaat hand in hand met het vroegtijdig signaleren van gehoorverlies en daarop de juiste interventies in te kunnen zetten zodat mensen sociaal en maatschappelijk actief blijven. In zekere zin kun je stellen dat dit een taak voor de publieke gezondheids-

Hearing loss is on the rise

zorg kan zijn; een andere insteek is de Bedrijfsgezondheidszorg. Niet alleen 'de overheid' heeft een verantwoordelijkheid als het gaat om preventie. Ook werkgevers en werknemers hebben hierin een taak, daar ligt immers het directe belang om mensen vitaal tot aan de pensioenleeftijd aan de arbeidsmarkt te kunnen laten deelnemen. Cijfers wijzen uit dat het potentiële verlies aan arbeidsproductiviteit, als gevolg van onder andere verzuim, alle aanleiding biedt hier meer actie op te zetten. De infrastructuur die we hiervoor met elkaar hebben opgebouwd moeten we hieraan dan ook ten dienste stellen.

Actie is geboden

De cijfers liegen er niet om; het aantal mensen dat in meer of mindere mate gehoorverlies ervaart groeit en groeit, en vooral de gevolgen van gehoorverlies kunnen enorm zijn. Dat de WHO zich hier nu met diverse studies op heeft geconcentreerd is een waarschuwing die we ook in Nederland ter harte moeten nemen. Het actieplan heeft alles in zich om ook hier te implementeren. Goede hoorzorg, preventie, bewustwording en screening; het vergt investeringen die erger weten te voorkomen.

BRONNEN

- WORLD REPORT ON HEARING, WHO MAART 2021
- DE MAATSCHAPPELIJKE IMPACT VAN LEEFTIJDGERELATEERDE SLECHTHORENDEHEID, STRATEGIES IN REGULATED MARKETS (SIRM), SEPTEMBER 2019

FACTS & FIGURES WHO EN NEDERLAND

WHO voorspelt een **sterke groei** van mensen met hoorverlies tot één op vier in 2050, als er geen actie wordt ondernomen. Bron: World report on hearing (2021). Op basis van klinisch onderzoek is af te leiden dat naar schatting 1,3 miljoen Nederlanders een **verlies van minimaal 35 dB in het slechtste oor** hebben; dit aantal stijgt naar verwachting tot 2030 tot 1,7 miljoen mensen. BRON: SIRM RAPPORT DE MAATSCHAPPELIJKE IMPACT VAN LEEFTIJDGERELATEERDE SLECHTHORENDHEID IN NEDERLAND

De WHO schat dat **onbehandeld** hoorverlies jaarlijks \$980 miljard aan kosten met zich meebrengt. Dit is inclusief zorgkosten, maar exclusief kosten voor hoortoestellen, kosten voor onderwijsondersteuning, verlies van productiviteit en sociale kosten. 57% van deze kosten betreffen arme en 'middeninkomens'-landen. Bron: World report on hearing (2021) Voor Nederland is dit becijferd in verlies aan kwaliteit van leven, verminderde arbeidsproductiviteit en de component eenzaamheid en vervroegd intreden van dementie. Totale kosten € 5,8 miljard. BRON: SIRM RAPPORT DE MAATSCHAPPELIJKE IMPACT VAN LEEFTIJDGERELATEERDE SLECHTHORENDHEID IN NEDERLAND

Preventie van gehoorverlies is belangrijk gedurende het hele leven. Bij kinderen is bijna 60% van het hoorverlies te voorkomen door maatregelen in de publieke gezondheidszorg. Bij volwassenen is de oorzaak van hoorverlies meestal blootstelling aan hard geluid en bijwerkingen van medicijnen. En vaak is dat ook te voorkomen. BRON: WORLD REPORT ON HEARING (2021)

WHO schat in dat **wereldwijd 1,1 miljard jonge mensen (12-35 jaar) risico lopen op lawaaislechthorendheid** in de recreatieve sfeer. Bijna de helft van deze jonge mensen luisteren naar een te hoog volume op persoonlijke muzikspelers en ongeveer 40% van hen wordt blootgesteld aan te harde muziek in clubs, discotheken en bars. BRON: ONDERZOEKSRAPPORT VAN VEILIGHEID.NL: WAT WERKT DOSSIER – PREVENTIE VAN GEHOORSCHADE

Uit literatuuronderzoek blijkt dat de **frequentie van oorsuizen** na een bezoek aan een muziek-evenement **hoog** is. Zo blijkt uit een peiling onder 130.000 18-35 jarigen dat 93% na het uitgaan last heeft van een piep en 38% de volgende dag nog steeds last heeft van deze piep. Schattingen van jongeren met een **permanente piep** in het oor lopen op tot 18,3%. BRON: ONDERZOEKSRAPPORT VAN VEILIGHEID.NL: WAT WERKT DOSSIER – PREVENTIE VAN GEHOORSCHADE

Ondanks Arbowetgeving staat lawaaislechthorendheid al jarenlang in de top-3 van meest gemelde beroepsziekten. Dagelijks werken 900 duizend werknemers in schadelijke geluidsniveaus (Bron: Veiligheid.nl). **Werkenden met bepaalde mate van gehoorverlies** melden zich vaker ziek (77% tegen 55% bij mensen zonder gehoor-aandoening) en hebben ook eerder vermoeidheids- of burnoutklachten: (26% tegen 7% bij mensen zonder gehoor-aandoening) BRON: CZ - WHITEPAPER GEHOORPROBLEMEN OP HET WERK.

Steeds meer onderzoeken wijzen er op dat een verminderd gehoor een risicofactor is voor **dementie**. Cognitieve functies worden immers minder geprikkeld. Nieuw onderzoek wijst er zelfs op dat een hoortoestel dit risico kan verkleinen. Onbehandeld gehoorverlies geeft een 5 keer hoger risico op dementie. (BRON: THE LANCET 2020 EN ALZHEIMER NEDERLAND)